

**ФАКУЛТЕТ ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ
КАТЕДРА РУСКИ ЕЗИК**

**КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
на специалност *РУСКА ФИЛОЛОГИЯ И СОЦИАЛНА РАБОТА***

Област на висшето образование: 2. Хуманитарни науки
Професионално направление: 2.1. Филология
Образователна-квалификационна степен: Бакалавър
Професионална квалификация: Филолог, приложен специалист по социална работа (код 3412 от КПД)

Квалификационната характеристика на завършилите специалност Руска филология и социална работа с образователно-квалификационна степен “бакалавър”, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен „бакалавър” – Наредбите за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалности, Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител”, Наредба № 12 от 01.09.2016 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, Национална квалификационна рамка на Република България, Национална класификация на професиите и длъжностите, Постановление №125 от 24.06.2002 г. за утвърждаване Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления.

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Основна цел

Специалността Руска филология и социална работа за образователно-квалификационната степен “бакалавър” и професионална квалификация “филолог и приложен специалист по социална работа има за цел да подготви кадри с фундаментална общотeorетична широкопрофилна филологическа подготовка, професионално владеене на руски език за всички институции, организации и фирми, които имат потребност от висококвалифицирани специалисти с такъв професионален профил, а също така общопрофесионална подготовка на специалисти с теоретични знания и практически умения в сферата на социалните дейности.

2. Допълнителни цели

Изграждане на специалисти, подготвени за работа в интеркултурна среда, мотивирани за непрекъснато развитие и самоусъвършенстване, способни да се адаптират към изключително динамичните пазарни условия и нарастващите изисквания

към специалистите в сферата на хуманитаристиката и филологията, а също така в сферата на социална сигурност, защита и услуги.

3. Задачи

1. Изграждане на адекватна професионална и научна среда за обучение на бъдещите филолози и приложни специалисти по социална работа;
2. Изработване на учебна документация, отговаряща на съвременните тенденции във филологическите изследвания и педагогическата практика;
3. Използване на съвременни методи за обучение, съобразени с водещите практики в страната и чужбина;
4. Осигуряване на възможност за включване на студентите в научна и художествено-творческа дейност и научно ръководство на тяхната изследователска активност;
5. Формиране на личностен опит, необходими личности умения и компетенции за изпълнение на професионалните задължения;
6. Осигуряване на възможност за междууниверситетска и международна мобилност;
7. Съвременно информационно осигуряване на учебния процес.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Преподаването в специалност Руска филология и социална работа в Шуменския университет изцяло се вписва в традициите на изучаването на специалността Руска филология в страната, като наред с това се предоставя специализираща подготовка в областта на приложните аспекти на социалната работа.

Преподаването в специалността се осъществява в рамките на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини. Задължителният блок включва дисциплините, изграждащи теоретичната база от знания по специалността: това са общофилологически дисциплини с езиковедски, литературоведски и културологичен профил, специализиращи дисциплини в областта на психологията, педагогиката, социологията, действащата нормативна уредба на Министерството на труда и социалната политика и изискванията на съвременните международни тенденции за развитието на социалната работа.

Към задължителния блок дисциплини се отнася и обучението по втори чужд език. Чуждоезиковата подготовка е не само задължителен компонент от професионалния профил на филолога, но и важна част от професионалната квалификация на приложния специалист в областта на социалната работа.

Избираемите и факултативните дисциплини от учебния план обогатяват широкопрофилната подготовка на студентите, като им предоставят знания по специфични, актуални проблеми на лингвистичната, литературната наука, интеркултурната комуникация, както и по въпроси, свързани с решаването на различни социални проблеми и конфликти. Наред с това избираемите и факултативните дисциплини изграждат у студентите умения за откриване на различните форми на системна зависимост по линията наука – култура – комуникация – социум.

Избираемите дисциплини са ориентирани към общотеоретичната подготовка на студентите. Факултативните дисциплини в учебния план са прагматично ориентирани и насочени към разширяване на общопрофесионалната им подготовка.

В съответствие с личните си интереси студентите от специалност Руска филология и социална работа могат да посещават и занятията в други специалности на Факултета и Университета, като според действащата система за натрупване и трансфер на кредити тези дисциплини им се признават като факултативни.

В учебния план на специалността е предвиден и задължителен летен практически модул и професионален практикум. В рамките на своето следване студентите от специалността могат да преминат частично обучение в други висши училища в страната и чужбина, като дисциплините, по които са били обучавани: 1) се приравняват към сходни задължителни дисциплини в учебния план; 2) се признават като избираеми, ако са в тематиката на направлението или 3) се интерпретират като факултативни в останалите случаи. Всички факултативни дисциплини се вписват в дипломата за завършено висше образование.

Обучението на бъдещия филолог и приложен специалист по социална работа е насочено към формиране на интелектуално-познавателна, мотивационно-ценностна, педагого-комуникативна и действено-практическа компетентност.

1. Област и обхват на знанията

Завършилите образователно-квалификационна степен „бакалавър”, специалност Руска филология и социална работа трябва да притежават интегративни и интердисциплинарни знания:

- в областта на теорията на езика и литературата;
- по актуалните изследвания в областта на теорията на съвременния руски език;
- по история на руската литература в контекста на световната литература и на руската и световна култура;
- за случаите на асиметрия между езиковите системи на руския и българския език с оглед на преодоляването на междуезиковата интерференция, свързана с изучаването на руския език в славяноезична среда;
- по основните положения на теорията на превода;
- за особеностите на руската етнокултура, спецификата на руското когнитивно езиково съзнание, руската менталност и руската комуникативна практика;
- за действащата нормативна база в областта на социалната полигтика;
- в областта на психологията, педагогиката, социологията и съвременните международни тенденции в развитието на социалната работа.

2. Област и обхват на уменията

Завършилият специалността Руска филология и социална работа:

- притежава умения да изразява свободно мислите и знанията си в писмена форма и да осъществява адекватна устна комуникация на руски език;
- притежава умения за търсене, селектиране и поднасяне на специализирана информация в сферата на общуване в различни по жанр специализирани устни и писмени текстове;
- умее да открива интердисциплинарните връзки между отделните факти и да ги ползва както в практически дейности, така и при научни разработки;
- е запознат с най-съвременните концепции в областта на чуждоезиковото обучение и има основни познания в областта на общата и възрастовата психология, които умее да прилага в педагогическата практика;
- има изградени умения за междуличностно взаимодействие и вземане на решения;
- ползва компютърна техника и прилага съвременни технически средства за обучение; има знания в областта на съвременните системи за комуникация и информация.

3. Компетентности (знания и умения, прилагани в практиката)

3.1. Личности компетентности

- богата осведоменост в областта на руския език, литература, култура и в областта на социалните дейности;
- изградено умение за по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване;
- изградена професионална мотивираност за работа в бъдещата професионална област;
- развити умения за критично и аналитично боравене с различни информационни източници в динамична среда;
- изградена култура на общуване и информационно посредничество при спазване на общочовешките ценности и етични норми;
- умения за работа в екип;
- прилагане в практиката на знания от различни области с интегративен и интердисциплинарен характер.

3.2. Професионални компетентности

Завършилият специалност Руска филология и социална работа може да:

- осъществява професионална практическа дейност на експерт филолог във всички видове институти и организации;
- интегрира знания и умения в опита си на практика като гаранция за ефективно упражняване на позицията на професионален посредник в сферата на филологията;
- интегрира знания и умения в опита си на практика като гаранция за ефективно упражняване на позицията на приложен специалист по социална работа и осъществява практическа дейност в съответните институции;
- провежда аналитико-диагностични, социално-профилактични, корекционно-рехабилитационни, организационно-комуникативни, прогностични и други, свързани с професионалната им сфера дейности;
- усъвършенства организацията на собствената си дейност и условия на труд, като разширява възможностите за обмяна на опит в рамките на професията си;
- прилага познания и компетенции от различни сфери на обществения живот в работата си и при работа в екип;
- спазва нормативните, професионалните и етичните стандарти на организацията, за която работи;
- работи с непрекъснато развиващите се и променящи се технологии и адекватно адаптира професионалната си компетентност във връзка с изменящите се от това условия на труд;
- има подготовката и нагласата да изпълнява следните задачи:
  - събира информация за потребностите на хората, които се нуждаят от социална подкрепа;
  - помага на хора с увреждания, възрастни хора и мигранти в тяхната социална интеграция и социално подпомагане;

- помага на институциите при оценяването и определянето на формите и аспектите на социалното подпомагане (напр. юридическа, медицинска и финансова помощ, подслоняване, намиране на работа, включване в образователна система и други услуги);
- съветва лица, живеещи в социални домове, здравни и миграционни центрове, контролират техните дейности;
- участва в подбора и включването на лица в подходящи за тях програми;
- съдейства за предоставяне на услуги и подслон в кризисни ситуации;
- реализира обучителна дейност с оглед на придобитата професионална квалификация (езикова подготовка, межкултурно взаимодействие, социална адаптация и др.);
- участва в реализирането на възпитателни и младежки програми и други обществени програми под контрола на специалисти по социална работа и здравни специалисти, както и в оценката на тяхната ефективност;
- подпомага взаимодействието между различни институции, решаващи социални проблеми.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността Руска филология и социална работа с образователно-квалификационна степен “бакалавър” и професионална квалификация “филолог, приложен специалист по социална работа” могат да се реализират професионално в различни държавни, обществени и частни институции и фирми като:

- вузовски преподаватели по чужд език;
- филолози, преводачи, преводачи-редактори и други специалисти с експертна компетенция в областта на филологията и интеркултурното взаимодействие;
- в областта на средствата за масова комуникация, в библиотечното, музейното и читалищното дело и др.
- приложни специалисти по социална работа в областта на областни и общински администрации, в Агенция по заетостта, Държавна агенция за закрила на детето, НОИ, пробационни служби, работа с бежанци, мигранти, малцинствени групи; като приложни специалисти в областта на социалните грижи (домове за деца, възрастни, стари хора, социален патронаж, защитени жилища), НПО и фондации с благотворителна и хуманна цел, Центрове за социална интеграция.

Бакалаврите с педагогическа правоспособност могат да работят като преподаватели по руски език в общообразователните български училища в страната и в чужбина, като учители в специализирани училища/паралелки с интензивно чуждоезиково обучение, като преподаватели по чужд език в езикови школи и в извънкласни и извънучилищни дейности, като административни ръководители и експерти в сферата на образованието.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННАТА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР” ПО СПЕЦИАЛНОСТ РУСКА ФИЛОЛОГИЯ И СОЦИАЛНА РАБОТА

Срок на обучение: Степента се придобива с 4-годишен курс на обучение (8 семестъра), с натрупване на общо 240 кредита, според утвърдения учебен план.

Форма на обучение: редовна.

ДИПЛОМИРАНЕ:

Осъществява се в два варианта:

Първи вариант. Комплексен държавен изпит по руски език и литература (писмена и устна част);

Втори вариант. Защита на дипломна работа.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилият специалността Руска филология и социална работа с ОКС „бакалавър” може:

- да придобие правоспособност за учител по руски език или литература;
- да продължи образованието си в ОКС „магистър”;
- да продължи образованието си в ОНС „доктор” (при ОКС „магистър”);
- да получи второ или ново висше образование;
- да участва в различни форми на продължаващо обучение, на образование през целия живот.